

Notulen Breed Overleg Biodivers boeren op Schiermonnikoog

1 september 2020

9.30 uur – 11: 30 uur, hotel Van der Werff

Aanwezig:

[Redacted names]

Met kennisgeven afwezig:

[Redacted names]

1. Opening en vaststellen van de agenda

Voorzitter [Redacted] opent de vergadering. [Redacted] is nieuw bij dit overleg en stelt zichzelf voor. [Redacted] is bij [Redacted] betrokken bij het team 'Landelijk Gebied' en houdt zich hierin bezig met het voedselprogramma. [Redacted] is vanaf vandaag hoogleraar in Leiden. Hier wordt bij agendapunt 7 verder stilgestaan. [Redacted] geeft aan dat er een projectleider reststromen wordt benoemd en dat er hiervoor budget is vrijgemaakt. Hierop wordt bij agendapunt 9 ingegaan.

2. Verslag van de vorige bijeenkomst van het Breed Overleg d.d. 11 mei 2020 (Bijlage 1)

Er zijn geen opmerkingen n.a.v. het verslag van de vorige bijeenkomst. [Redacted] geeft aan dat hij nog niet met het team van [Redacted] heeft gesproken, maar dit staat nog te gebeuren.

3. Mededelingen

Er zijn geen mededelingen die niet op de agenda staan.

4. Planning en samenhang (Bijlage 2)

[Redacted] heeft een planning gemaakt waarin de samenhang en het tijdpad van de verschillende pijlers binnen het project benoemd worden. [Redacted] geeft aan dat dit overzicht de vraag over het tijdpad goed beantwoordt. [Redacted] geeft aan dat er toegewerkt zal worden naar een bestuurlijk moment waarbij ernaar gestreefd wordt van alle partijen commitment te krijgen. Er zijn hiervoor een aantal belangrijke stappen te nemen:

- De transitievergoeding (deze ligt momenteel bij de boeren zelf)
- Het lidmaatschap van de zuivelcoöperatie (inmiddels hebben vijf van de zeven boerenbedrijven aangegeven lid te gaan worden).
- De GLB-pilot.
- De financiering van het zuiveltraject vanuit de PAS-middelen.
- Het marktinitiatief dat ingediend moet worden bij [Redacted].
- De communicatie richting de bewoners.

In oktober zal het actieplan met alle partijen besproken moeten worden. [Redacted] vraagt of de aanwezigheid van de minister bij het bestuurlijk moment een goede stap is. [Redacted] geeft aan dat dit zeker het

juiste moment zou zijn. [redacted] geeft aan dat dit wel het één en ander betekent; er zal dan ook écht iets moeten liggen en er moet tijd vrijgemaakt worden bij de minister en bestuurders van de provincie. Het moment waarop dit bestuurlijk moment exact zal plaatsvinden hangt af van de agenda's van de bestuurders en de minister, maar ook van hetgeen er de komende maanden wordt bereikt. Het streven is om het bestuurlijk moment in december te laten plaatsvinden.

[redacted] stipt de recent besproken stakeholdersovereenkomst aan die vanuit de Regio Deal in het actieplan zal voorkomen: ook deze overeenkomst zou tijdens het bestuurlijk moment getekend kunnen worden. [redacted] benadrukt dat wij niet de volledige regie hebben, maar dat we ook met externe factoren rekening dienen te houden, zoals bijvoorbeeld de openstelling van de GLB-pilot.

5. Voortgang transitievergoeding (Bijlage 3)

[redacted] informeert over de stand van zaken in de gesprekken met de boeren over de transitievergoeding. Mede door corona, maar vooral door de onrust die de discussie over de busremise in het dorp heeft veroorzaakt kost het traject van de transitievergoedingen meer tijd dan gehoopt.

Aan het begin van het proces, in 2016, zijn de uitgangspunten weliswaar met de boeren besproken, maar nooit hard vastgesteld. Daarom is het nu even zoeken hoe zaken ingericht gaan worden. Duidelijk is dat er aan de hand van drie rekenregels een verdeling zal komen. Het is nu een kwestie van bepalen hoe deze verdeelsleutel eruit gaat zien, m.a.w.: hoe zwaar de verschillende regels wegen, en dat wordt door de boeren gezamenlijk bepaald. De rekenregels die voor de verdeling gaan zorgen zijn:

- Het aantal stuks vee.
- De mate van extensivering (het aantal vierkante meters per koe in de oude en nieuwe situatie).
- De afstand tot het natuurgebied.

[redacted] geeft aan dat de grond van Natuurmonumenten in de kwelder eventueel ook meegeteld zou kunnen worden. [redacted] geeft aan dat deze grond voorlopig niet meegenomen gaat worden omdat alle boeren een even groot aandeel grond hebben in de kwelder.

[redacted] informeert of er in de rekenregels ook goed gekeken blijft worden naar de stikstofreductie. Immers: het eens worden over de rekenregels wil nog niet zeggen dat de stikstofdoelstellingen gehaald worden. De vraag die hierbij naar voren komt is hoe dit geborgd gaat worden, zo stelt [redacted] geeft aan dat de reductie van 2016 leidend is en dat langzamerhand het besef van de doelstellingen moet gaan komen. Er wordt benadrukt dat de gezamenlijke productie niet hoger is dan 430 stuks melkvee én daaraan gekoppeld een gezamenlijke maximumproductie van 3 miljoen kg. melk. Dit zal volgens [redacted] een onderdeel moeten zijn van de afspraken die in het bestuurlijk moment vastgelegd gaan worden. [redacted] benoemt het nieuwe beleid omtrent stikstof dat zich binnenkort gevormd gaat worden. [redacted]

[redacted]

[redacted]

6. GLB-pilot (Bijlage 4)

Om ervaring op te doen hoe het toekomstig GLB beter ingezet kan worden om kringlooplandbouw te realiseren, zal het ministerie van LNV per september aanstaande een nieuwe pilotregeling openstellen. Voor Schiermonnikoog gaat het specifiek om de stikstofreducerende maatregelen. Doel van de GLB-pilot Biodivers boeren op Schiermonnikoog is om de transitievergoeding voor de boeren te organiseren in de eerste twee jaar van de transitie. In de bijgevoegde notitie worden de stand van zaken, de systematiek, de belangrijkste vraagpunten en vervolgstappen beschreven.

legt uit dat het de duur van de pilot normaliter twee jaren is, maar omdat de verwachting is dat de zuivelinkomsten pas na vijf jaren toereikend zijn, zal het tweede deel (de laatste drie jaren) door de provincie vanuit de PAS-middelen vergoed moeten worden. Dit is nog niet formeel geregeld, maar de gesprekken hierover zijn zeer hoopgevend. De pilot zoals deze er nu ligt is Europees goedgekeurd beleid (de zgn. 'groenblauwe diensten'), en hierdoor is er geen gevaar op een discussie over staatssteun. Er zal volgens nog wel met de provincie gesproken moeten worden en hier wordt ook van LNV betrokken, zo geeft aan. heeft voorafgaand aan het breed overleg een update van gekregen en deelt mede dat: de planning ten aanzien van de openstelling van de regeling iets naar achteren is verschoven. Dat is om de indieners van GLB-pilots de gelegenheid te geven tot een goede aanvraag te komen. Op 24 september is er een bredere bijeenkomst voor alle potentiële indieners van een pilot. Tijdens die bijeenkomst zullen de doelen en contouren van de regeling worden gepresenteerd. Ter voorbereiding van de bijeenkomst zijn partijen uitgenodigd op 2 A4 uiteen te zetten wat ze met hun pilot beogen. Dan zal worden gezien of deze passen binnen de regeling dan wel daaraan kunnen worden aangepast. Ook kan worden gezien of het zinvol is om pilots samen te voegen. De regeling zal snel na genoemde bijeenkomst worden gepubliceerd. Inzet blijft om de beschikkingen vóór Kerst af te geven.

geeft aan dat het nieuwe concept eind deze week toegezonden wordt aan LNV en de provincie. Het lijkt hem verstandig met partijen nu gezamenlijk naar de opzet van het GLB-pilot-aanvraag te kijken. Er is een subwerkgroep aan de slag gegaan met de GLB-pilot. Dit heeft geresulteerd in een maatregelentabel. gaan naar het concept en de openstaande vragen kijken. Naast de melkveehouders uit de werkgroep is ook collega-melkveehouder aangesloten bij dit overleg.

benadrukt dat iedereen in principe de pilot kan indienen, maar dat alleen de collectieven begunstigde zijn om uit te keren. Voor de situatie van Schiermonnikoog geldt dat de uitkering via gaat lopen. Gezien de unieke situatie van Schiermonnikoog is het niet erg aannemelijk dat onze situatie gecombineerd kan worden met andere pilots.

geeft aan dat het besluit van de dekking voor de laatste drie jaren door de provincie formeel nog niet is genomen en moet daarom nog even een kleine slag om de arm houden. Dit besluit zal door GS genomen moeten worden. Er zal zichtbaar moeten zijn dat duidelijk is dat de LNV- en provinciale gelden in één 'pot' beheerd worden, zodat helder is dat de vijf jaren geborgd zijn. Dit kan pas als het document van de GLB-pilot compleet is. geeft aan dat dit ook de zijn voorbehoud is; er zal nog duidelijk moeten worden wat legitiem is om te financieren vanuit natuurgeld. Momenteel is er nog geen begroting aan gekoppeld.

geeft aan dat in het huidige concept zowel stikstofreducerende als blauwe diensten zijn opgenomen. Naast de middelen voor de transitie is het van belang dat de middelen voor vrijwillige maatregelen ook na de twee jaar door blijven lopen.

7. Regiodeal: van streefbeeld naar actieplan en monitoring (Bijlage 5)

In het Breed Overleg van 11 mei jl. is het streefbeeld gepresenteerd. De werkgroep werkt aan de doorvertaling van het streefbeeld in een Actieplan en Monitoringplan. Vanuit de werkgroep is een eerste concept Actieplan, met een overzicht van maatregelen, opgesteld. In bijgevoegde notitie worden de stand van zaken, de relatie tussen het Actieplan en de verschillende instrumenten en de monitoring kort toegelicht.

█ geeft aan dat de vraag die bovenkwam in het Actieplan vooral is wat er precies uitgewerkt moet worden, wat de acties zijn en wat er bij verschillende afdelingen onder te brengen is (bijv.: GLB, Wetterskip, Wij&Wadvogels, Regio Deal etc.). Een voorzet van dit Actieplan is door █ opgesteld en zal met de boeren besproken gaan worden, waarna deze ook bilateraal met de verschillende partners wordt besproken.

█ vraagt aan █ of de middelen in de Regio Deal alleen ingezet kunnen worden die het proces ondersteunen, of dat er ook middelen beschikbaar zijn voor de uitvoering. █ geeft aan dat er in de Regio Deal nog vrij geld beschikbaar is, en dat dit dus bekeken kan gaan worden. █ vult aan dat de rol van het Wetterskip in het Actieplan ook nog behoorlijk groot kan gaan worden.

Het Louis Bolk Instituut (LBI) heeft een eerste versie van het monitoringplan opgesteld. Door het vertrek van █ bij het LBI wordt geïnformeerd hoe █ de betrokkenheid van het LBI en zichzelf in het project ziet.

- █ geeft aan dat hij persoonlijk graag betrokken wil blijven bij het project. Er bestaat een link tussen de Universiteit van Leiden op het gebied van zwerfkatten. █ ziet zijn inzet bijvoorbeeld op gebied van de invulling van de KPI's en het experimenteergebied en zal hierover met █ in gesprek gaan.
- Wat betreft de rol van het LBI geeft █ aan dat hier veel kennis aanwezig is. Wat de rol van het LBI kan zijn is in het Plan van Aanpak █ opgesteld. Binnen het LBI zal █ de nieuwe contactpersoon worden en █ zal dit overdragen aan █. Daarnaast zal ook █ in contact gaan komen met █.

Het monitoringsplan is door █ gesproken. De universiteiten van Groningen en Wageningen staan aan de lat om e.e.a. te gaan uitvoeren. Voor de Regio Deal is het voornamelijk belangrijk dat het sociale proces goed gemonitord wordt. █ gaat ook het monitoringsplan met █ afstemmen.

De basis van de Actie- en Monitoringsplannen is gevormd door het streefbeeld (zowel het tekstuele document als de grafische weergave). █ geeft aan dat de stuurgroep vanuit de Regio Deal dit streefbeeld nog vast zal moeten stellen en dat een volgende stap hierin het delen met de bewoners is.

Het delen van het streefbeeld ligt momenteel uiterst gevoelig gezien de denkrichting van de gemeente over de infrastructurele plannen. █ noemt de periode eind september/begin oktober als een goed moment om dit streefbeeld te delen. Gezien de gevoeligheden zal het delen van het streefbeeld volgens █ onder strakke regie moeten plaatsvinden. █ eeft aan dat █ in het vorig breed overleg heeft aangegeven dat bewoners hierin zullen moeten worden meegenomen. █ bevestigt de gevoeligheden op het eiland: de eilanders hebben een informatieachterstand en het kan mogelijk verkeerd uitwerken als er een lukraak een streefbeeld wordt gepresenteerd. Volgens █ kan een vooraankondiging in de Dorpsbode helpen om discussie op voorhand te voorkomen.

█ benadrukt dat het een streefbeeld vanuit de boeren zelf is, en dat een discussie met de (uiterst kritische) bewoners een moeilijke opgave is. █ ziet daarom meer in een informerend karakter dan een discussie. █ geeft aan dat hij bij dergelijke gevoeligheden goede ervaringen heeft met digitale bijeenkomsten omdat dan de drempel groter is om een al te kritisch geluid te laten klinken. █ vindt de site Schitterend Schiermonnikoog hiervoor een goed platform en beveelt aan eens een kijkje te nemen op de site <https://www.schitterendschiermonnikoog.nl>. █ is de secretaris en heeft contact met de redactie van het platform.

Afgesproken wordt dat █ een plan gaan maken voor de communicatie van het streefbeeld en de Regio Deal.

8. Zuivelcoöperatie Schiermonnikoog (Bijlage 6)

█ licht de situatie op het lidmaatschap van de zuivelcoöperatie toe. Er zijn vijf van de zeven melkveehouders lid geworden van de coöperatie. De andere twee hebben aangegeven wel te willen, maar graag enkele projectbrede vragen beantwoord zien voordat zij een besluit willen nemen. Dit gaat voornamelijk over de transitievergoeding en zeker niet over het feit óf zij wel eigen zuivelproducten willen maken. Dit wordt nog altijd breed gedragen. Het lidmaatschap is een belangrijk signaal van commitment en voor het indienen van het marktinitiatief een noodzaak. In die zin is het – redelijk – positief dat er inmiddels vijf aanmeldingen zijn. █ informeert of het al dan niet aanhaken van de twee overige boeren van invloed is op het businessmodel van de kaasmakerij. █ antwoordt dat dit niet het geval zal zijn.

█ geeft aan dat █ graag wil ondersteunen met kennis en ervaring die er is met zuivelprojecten. Dit kan █ helpen bij het zo goed en realistisch mogelijk inschatten van de opbrengsten en investeringen. Er is na de eerste bespreking van het concept-businessplan het nodige duidelijk geworden en het is nu zaak dit zodanig op te schrijven dat dit als een pasklaar plan kan worden ingediend. Ook voor de subsidieaanvraag richting de provincie is dit van belang. █ geeft aan dat de input van de bouwkundig coördinator hierin nog een open eind was, maar dat er nu ook meer helderheid in is. █ gaat aan de slag gaan met het uitwerken van deze en alle overige input in zowel het plan als in de begroting. De ondersteuning van █ kan hierbij zeker helpen. █ informeert of ook █ kan ondersteunen met kennis. █ geeft aan dat dit in de praktijk lastig bleek omdat het volume en de omvang van de kaasmakerij moeilijk te vergelijken is met waar binnen RFC de expertise ligt en dat daarom met andere adviseurs is gesproken █.

9. Reststromen

Door de provincie is, in overleg met de werkgroep, de opdrachtformulering voor een deelprojectleider opgesteld. De provincie Fryslân heeft deze opdracht uitgezet bij het netwerk van █. Begin september verwacht de provincie de aanbidding voor het vervolgtraject organische reststromen. De opzet ervan moet uiteraard nog worden afgestemd met de boeren, gemeente en Natuurmonumenten. De provincie is voornemens (voorbehoud bestuurlijke instemming) de opdracht via het budget Circulaire Economie te verstrekken.

█ geeft aan dat door het team van █ een projectplan geschreven gaat worden. █ informeert naar de status van het onderzoek dat █ enkele jaren daarvoor heeft uitgevoerd. Hier is zeer veel tijd in gestoken door de verschillende betrokkenen. █ neemt aan dat het rapport va █ de basis vormt voor het onderzoek van █ gaat dit navragen bij █.

10. Financiering Natuurmonumenten en Vogelbescherming

- Het is niet gelukt om in aanmerking te komen voor extra financiering vanuit de Postcode Loterij. De aanvraag die [REDACTED] heeft ingediend om als 'extra project' in aanmerking te komen voor financiering, is niet gehonoreerd. [REDACTED] informeert of 'dit boek hiermee dicht is', of dat er een kans is voor een nieuwe aanvraag. [REDACTED] geeft aan dat het de moeite waard is om de afwijzingscriteria te onderzoeken en daarnaast te kijken of er een mogelijkheid is dit gericht aan te bieden.
- Met de [REDACTED] heeft een eerste gesprek plaatsgevonden hoe we kunnen samenwerken binnen het [REDACTED] op Schiermonnikoog. [REDACTED] geeft aan dat er binnen dit project veel kansen liggen in praktische zaken. Zo zou het uitbaggeren van de Westerplas fosfaat opleveren die op het land kan worden uitgereden. [REDACTED] organiseert een vervolgesprek.
- Vanuit het Nationaal Park (NP) is gevraagd om mee te denken over een subsidieaanvraag vanuit het NP in relatie tot het LNV-programma 'Nationale Parken nieuwe stijl'. Namens het NP is [REDACTED] hiermee bezig.
- [REDACTED] hoe het zit met de financieringsmogelijkheden die [REDACTED] heeft geschreven in het projectplan. [REDACTED] geeft aan dat volgens hem alle mogelijkheden zijn geïnventariseerd maar zal hier nog eens goed naar kijken.

11. Planning volgende bijeenkomst

In relatie tot het voorgenomen bestuurlijk moment zal er op 9 of 16 november een volgend breed overleg plaatsvinden. [REDACTED] gaat dit communiceren.

12. Rondvraag een sluiting

[REDACTED] informeert naar de status van de individuele bedrijfsplannen. [REDACTED] geeft aan dat er nog eerst een stap gemaakt moet worden met de transitievergoeding-verdeling, maar dat [REDACTED] het format aan alle boeren heeft uitgelegd. [REDACTED] vult aan dat de kengetallen uit 2016 wel ingevuld kunnen worden. Volgens [REDACTED] is het vooral noodzakelijk dat er een haalbaar verdienmodel gerealiseerd gaat worden en dat bestaande verplichtingen voldaan moeten worden.

Ook voor de financiering van de zuivelfabriek zal naar de [REDACTED] worden gekeken volgens [REDACTED]. Alle boeren op het eiland hebben een samenwerking met de [REDACTED].

[REDACTED] sluit de vergadering om 11:30 uur.

Actie	Wie
Kennismaking [REDACTED]	[REDACTED]
Gesprek over toekomstige betrokkenheid [REDACTED]	[REDACTED]
Communicatie Regio Deal / streefbeeld bespreken	[REDACTED]
Navraag bij [REDACTED] over rapport [REDACTED] en vervolg	[REDACTED]
Mogelijkheid herkansing Nationale PostcodeLoterij bekijken	[REDACTED]
Financieringsmogelijkheden uit projectplan [REDACTED] opnieuw bekijken	[REDACTED]
Vollogesprek Vogelbescherming organiseren	[REDACTED]
Actielijst voor boeren maken ter voorbereiding van bedrijfsplannen	[REDACTED] ep

